

פגיעה בפרטיות/ עו"ד רינת דמרי פרי

אם פרסמו תמונה שלכם, השתמשו בשמכם או בכינוי שלכם לצורך הפקת רווח, פרסמו מסמך בעניינכם שלא נועד לפרסום או פרט אישי לגביכם ללא הסכמתכם – עשויה להיות לכם עילת תביעה כנגד המפרסם.

לשימוש הנרחב בשנים האחרונות באינטרנט וברשתות החברתיות יש יתרונות רבים, אנחנו מעורבים בחיים של אחרים, משתפים בחיים שלנו ומרגישים חלק מהקהילה אחת גדולה. עם זאת, שימוש זה חושף את כולנו גם לפגיעה בפרטיות, אם זה באמצעות פרסום תמונות, מידע או מסמך שלא נועדו לפרסום וכן באמצעות חדירה לא מורשית ("פריצה") למחשב או לטלפון הסלולרי שלנו, או במקרים חמורים יותר, כגון התחזות.

הזכות לפרטיות היא מהחשובות שבזכויות במשפט הישראלי. מעמדה הרם של הזכות לפרטיות בא לידי ביטוי, בין היתר, בכך שהיא זכתה למעמד חוקתי במסגרת סעיף 7 לחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו, הקובע: "כל אדם זכאי לפרטיות ולצנעת חייו; אין נכנסים לרשות היחיד של אדם שלא בהסכמתו; אין עורכים חיפוש ברשות היחיד של אדם, על גופו, בגופו או בכליו; ואין פוגעים בסוד שיחו של אדם, בכתביו או ברשומותיו."

אמנם חוק זה חל במישורן במישור היחסים שבין האדם למדינה, אך בפסיקת בתי המשפט נקבע כי עיגון הזכות לפרטיות במסגרת חוק יסוד והמעמד החוקתי שניתן לה עם חקיקת חוק יסוד זה, מקרינים גם עם מעמדה במשפט הפרטי. במילים אחרות, המעמד החוקתי של הזכות לפרטיות תרם במידה רבה לחיזוקה של זכות זו גם ביחסים של בין אדם לחברו.

האיסור האזרחי לפגוע בפרטיותו של אדם מעוגן בחוק הגנת הפרטיות, התשמ"א-1981, במסגרתו נקבע כי כל אחד מהמעשים הבאים - אם נעשו ללא הסכמה - מהווה פגיעה בפרטיות:

1. בילוש או התחקות אחרי אדם שעלולים להטרידו, או הטרדה אחרת.
2. האזנה אסורה.
3. צילום אדם ברשות היחיד.
4. פרסום תמונתו של אדם ברבים בנסיבות בהן עלול הפרסום להשפילו או לבזותו.
5. פרסום צילום של נפגע ברבים שצולם בזמן או בסמוך אחרי פגיעה גופנית או נפשית עקב אירוע פתאומי (כאשר פגיעתו ניכרת), באופן שניתן לזהותו ובנסיבות בהן עלול הפרסום להביאו במבוכה.
6. העתקת תוכן של מכתב או כתב אחר שלא נועד לפרסום או שימוש בתכנו ללא רשות.
7. שימוש בשמו של אדם, בכינויו, בתמונתו או בקולו לשם עשיית רווח.
8. הפרה של חובת סודיות שנקבעה בדין או בהסכם לגבי ענייני הפרטיים של אדם.
9. שימוש בידעיה על ענייני הפרטיים של אדם או מסירתה לאחר, שלא למטרה לשמה נמסרה.
10. פרסום של עניין הנוגע לצנעת חייו של אדם, לרבות עברו המיני או מצב בריאותו או התנהגותו ברשות היחיד.

עם זאת, הזכות לפרטיות אינה מוחלטת ויש לאזן אותה מול זכויות וערכים אחרים, כגון: קיומו של עניין ציבורי, תום הלב של המפרסם, הפרה שנעשתה במסגרת תפקידה של המשטרה וכו'. חוק הגנת הפרטיות נותן מענה גם לאותם ערכים וזכויות נוגדות וקובע איזונים מתבקשים. כך, למשל,

נקבעו בסעיף 18 לחוק שורה של הגנות החל ממקרים בהם פעל הנתבע בתום לב ולא ידע על האפשרות לפגיעה בפרטיות התובע וכלה במקרים בהם הפגיעה מוצדקת מחמת אינטרס ציבורי רחב. חוק הגנת הפרטיות מוסיף ומפנה לחוק איסור לשון הרע, הקרוב לו מבחינת נושאו (שמירה על כבודו של אדם והמוניטין שלו) ומחיל את ההגנות מחוק איסור לשון הרע גם ביחס למקרי פגיעה בפרטיות.

דוגמה למקרה שבו התקבלה טענה בדבר עניין ציבורי יכול לשמש פסק הדין של בית המשפט העליון ברע"א 6902/06 **צדיק נ' הוצאת עיתון הארץ**, פ"ד סג(1) 52 (2008), שבו דובר במקרה של אדם חרדי שצולם כשהוא עומד מאחורי דוכן שמאחוריו נתלה פוסטר ענק בו רואים אישה לבושה מכנסיים קצרים וצמודים, וצמונתו פורסמה בעיתון "הארץ". בבית המשפט העליון נקבע, כי התמונה מעידה על ההוויה הישראלית המיוחדת המפגישה בין הניגודים השונים ותורמת לשיח הציבורי ועל כן זכאי עיתון הארץ להגנה מפני ההפרה הנטענת, הואיל ומדובר בפרסום אמת שיש בו עניין ציבורי.

לעומת זאת, הגנות בגין פגיעה בפרטיות אינן מתקבלות כדבר שבשיגרה, בין היתר, בשל מעמדה הרם של הזכות לפרטיות והחשש מפני שחיקתה של זכות זו. כך, למרות ריבוי האינטרסים העומדים אל מול הזכות לפרטיות, במהלך השנים קיבלו בתי המשפט תביעות רבות שהוגשו בגין פגיעה בפרטיות ואף פסקו לתובעים פיצויים לא מבוטלים.

בת"א (מחוזי י-ם) 8432/06 **פלוני נ' שירותי בריאות כללית** (13.2.2008) קיבל בית המשפט תביעה שהוגשה בעקבות פגיעה בפרטיות שנגרמה לתובעת כתוצאה מכך שרופא סיפר לאימה כי היא בהריון, למרות שמדובר במידע רפואי חסוי, ופסק לתובעת פיצוי בסך 180,000 ש"ח. במקרה זה שימשה הזכות לפרטיות לביסוסה וחיזוקה של זכות נוספת, היא הזכות לסודיות רפואית.

בת"א (שלום ת"א) 70747/04 **פסחוב נ' נובוטי** (7.8.2006) קיבל בית המשפט תביעה שהוגשה נגד עיתון שפרסם כתבה בעניין מותו של אדם במסגרתה צוין כי הוא התאבד לאחר שהתייאש ממצבה הכלכלי של משפחתו, ופסק לאשתו של המנוח פיצוי בסך 150,000 ש"ח. מקרה זה מעורר עניין, שכן בית המשפט התייחס בפסק דינו, בין היתר, למאפייניה של העדה הקווקאזית ולכך שלתובעת שם טוב בעדה והפרסום האמור - אף שהיה אמת - הסב לה נזק רב.

בת"א (שלום י-ם) 14383/06 **פלונית נ' מדינת ישראל - הנהלת בתי המשפט** (4.4.2011) קיבל בית המשפט תביעה שהוגשה נגד הנהלת בתי המשפט בשל פרסום פסק דין בהליך הגירושים של התובעים שהתנהל בדלתיים סגורות במאגר משפטי מבלי לצנזר את שמות בני הזוג ופסק להם פיצוי בסך 150,000 ש"ח. במקרה זה סייעה הזכות לפרטיות לחיזוק החובה הקבועה בדין לנהל דיונים בבית המשפט לענייני משפחה בדלתיים סגורות, ואף שהפרסום נעשה כנראה בשוגג, לא ראה בית המשפט לנכון לפטור את המדינה או את המאגר המשפטי מאחריות, שכן אלה התרשלו בתפקידם ואילו היו נוקטים בזהירות ראויה היה באפשרותם למנוע את הפגיעה.

בת"א (שלום ת"א) 39123-12-10 **ש.ז. נ' ארז** (30.6.2013) קיבל בית המשפט תביעה שהוגשה בגין הפגיעה בפרטיות שנגרמה לתובעת כתוצאה מפרסום תמונות הריון שלה בתערוכה בקניון וכן בקליניקות רפואיות מבלי שהתקבלה הסכמתה ופסק לתובעת פיצוי בסך 90,000 ש"ח. במקרה זה אף נקבע כי בפרסום האמור יש כדי השפלה של התובעת ופגיעה בצניעותה. בהקשר זה טענה התובעת, כי היא אישה מסורתית והנתבעים ביקשו להביא ראיות לסתור זאת, לרבות צילומים חשופים (כטענתם) שפירסמה התובעת בדף הפייסבוק שלה. בית המשפט קבע כי שאלת אמונתה

הדתית של התובעת אינה רלוונטית, שכן "השקפותיה הדתיות של התובעת הן עניינה. זכותה לשמור על פרטיותה ולעמוד על כך שתמונותיה אשר צולמו במסגרת פרטית לא יפורסמו לעין כל, אינה נגרעת ואינה מתעצמת עקב השקפותיה הדתיות. התובעת הינה אדון לגופה, וזכותה החוקתית הינה כי פרטיות גופה וצניעותו ישמרו מכל משמר."

בת"א (שלום ת"א) 45927-02-15 **נילי וינברג נ' יוסף פיצ'חדזה** (18.1.2017) פסק בית המשפט לשוכר דירה פיצוי בסל 40,000 ש"ח בעקבות פגיעה בפרטיות שנגרמה לו כתוצאה מצילום פנים הדירה על ידי שמאי שהוזמן על ידי בעלת הדירה. באותו מקרה בעלת הדירה הגיעה בליווי שמאי לדירתו של שוכר ללא תיאום. באותה עת שהתה בבית רק ביתו הקטינה של השוכר. השמאי נכנס לדירה וצילם אותה, ללא רשותו או הסכמתו של השוכר. השוכר הגיש תלונה במשטרה ובעקבותיה הגישה בעלת הדירה תביעה וטענה, בין היתר, ללשון הרע. השוכר לא נותר חייב והגיש תביעה שכנגד בגין פגיעה בפרטיותו. בית המשפט דחה את תביעה בעלת הדירה וקיבל את תביעת השוכר. בהתאם חויבו בעלת הדירה והשמאי ונראה כי זכות הפרטיות שימשה אף לחיזוק זכות ההחזקה של השוכר בדירתו ולקביעת כללים בסיסיים באשר לאופן היחסים בין שוכר למשכיר. וכך קבע בית המשפט כאשר דן בשאלת גובה הפיצוי: "סבורני שהפיצוי צריך לשקף אמירה ערכית אודות האיסור על בעל הדירה לפגוע בזכות החזקה של השוכר ... שורש האירוע נעוץ בכך שהתובעת נמנעה מלתאם עם הדיירים את הביקור בדירותיהם והדבר מתבקש ראשית מתוך יחסי נימוס וכבוד אלמנטריים בין שוכר למשכיר, ואף נובע מהחובה לקיים את חוזה השכירות בתום לב. אי תיאום מראש משקף זלזול בדיירים."

הנה כי כן, מסקירת פסקי הדין הנ"ל ניתן להיווכח כי הזכות לפרטיות יכולה לשמש להגנת אינטרסים רבים ולחיזוקן של זכויות במגוון רחב למדי של חיי היום יום. במקרה של פגיעה בפרטיות קיימת חשיבות לדיון העקרוני שמביא בכלל חשבון את כלל האינטרסים הרלוונטיים, שחלקם עשויים לתמוך בהכרה בפגיעה בזכות חשובה זו ובחלקם האחר יכולים דווקא לבסס הגנה מפני תביעה שביסודה עומדת טענה של פגיעה בפרטיות.

חשוב לדעת כי ביחס לזכות התביעה האזרחית בגין פגיעה בפרטיות נקבעה תקופת התיישנות מקוצרת בת שנתיים בלבד, וזאת תחת תקופת התיישנות בת 7 שנים הקבועה בדין הכללי וביחס לעילות אזרחיות אחרות. לכך חשיבות רבה בראש ובראשונה למי שפרטיותו נפגעה ושוקל להגיש תביעתם ועלול להחמיץ את המועד אם ישתהה יתר על המידה, אך גם ביחס לנתבעים שעלולים שלא להעלות בתחילת ההליך טענה בדבר התיישנות ובכך לוותר, הלכה למעשה, על זכותם להעלותה בהמשך ההליך.